

UZASADNIENIE

Decyzją Nr (...) z dnia 29 września 2020 r. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a, art. 8 ust. 1 i 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 69 ust. 1, art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że E. K. w ramach zawartych z płatnikiem składek (...) SP. Z O.O. umów zleceń świadczyła pracę w okresie od 17.07.2018 r. do 16.10.2018 r. oraz 17.10.2018r. do 31.12.2018r. na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) SP. Z O.O. SP KOM., z którym miała zawartą umowę o pracę. W związku z powyższym podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla E. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) SP. Z O.O. SP. Komandytowa, wynosi:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
08-2018	(...)	2 533,07zł	2 533,07zł	2 533,07zł	2 185,78 zł	196,72 zł
09-2018	(...)	3 960,67zł	3 960,67zł	3 960,67zł	3 417,66 zł	307,59zł
10-2018	(...)	3 960,67zł	3 960,67zł	3 960,67zł	3 417,66 zł	307,59zł
11-2018	(...)	4 534,41zł	4 534,41zł	4 534,41zł	3 912,74zł	352,15zł
12-2018	(...)	5 146,39zł	5 146,39zł	5 146,39zł	4 440,81zł	399,67zł

W uzasadnieniu wskazano, że czynności będące przedmiotem zawartych umów cywilnoprawnych ze spółką (...). z.o.o w rzeczywistości świadczone były na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą (...) Sp. Z o.o. Sp K., z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy.

/ decyzja k. 6859-6867 akt ZUS dot E. K./

Decyzją Nr (...) z dnia 29 września 2020 r. na podstawie Na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a, art. 8 ust. 1 i 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 69 ust. 1, art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

stwierdza, że (...) w ramach zawartych z płatnikiem składek (...) SP. Z O.O. Sp. Komandytowa umów zleceń świadczył pracę w okresie od 1.02.2018 r. do 31.12.2018 r. na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) SP. Z O.O., z którym miał zawartą umowę o pracę. W związku z powyższym podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne dla (...) z tytułu zawartych umów zleceń z płatnikiem składek (...) SP. Z O.O. SP. KOMANDYTOWA wynosi:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenia					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
03-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
04-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
05-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
06-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
07-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
08-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
09-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
10-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
11-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
12-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
03-2018	(...)	544,30zł		544,30zł	483,02zł	43,47zł

W uzasadnieniu wskazano, że czynności będące przedmiotem zawartych umów cywilnoprawnych ze spółką (...) Sp. z.o.o. sp. komandytowa w rzeczywistości świadczone były na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą (...) SP Z.O.O, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy.

/ decyzja k. 6969-6975 akt ZUS dot. P. O./

Decyzją Nr (...) z dnia 29 września 2020 r. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a, art. 8 ust. 1 i 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 69 ust. 1, art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że A. B. - (...) w ramach zawartych z płatnikiem składek (...) SP. Z O.O. SP. KOMANDYTOWA umów zleceń świadczyła pracę w okresie od 1.07.2016 r. do 31.12.2018 r na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) SP. Z O.O., z którym miała zawartą umowę o pracę. W związku z powyższym podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla A. Z. z tytułu zawartych umów zleceń z płatnikiem składek (...) SP. Z O.O. SP. Komandytowa, wynosi:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
08-2016	(...)				0,00 zł	0,00 zł
09-2016	(...)				0,00 zł	0,00 zł
10-2016	(...)				0,00 zł	0,00 zł
11-2016	(...)				0,00 zł	0,00 zł
12-2016	(...)				0,00 zł	0,00 zł
01-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
02-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
03-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
04-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
05-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł

06-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
07-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
08-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
09-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
10-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
11-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
12-2017	(...)				0,00 zł	0,00 zł
01-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
02-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
03-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
04-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
05-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
06-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
07-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
08-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
09-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
10-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
11-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
12-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł

W uzasadnieniu wskazano, że czynności będące przedmiotem zawartych umów cywilnoprawnych ze spółką (...) z.o.o sp. komandytowa w rzeczywistości świadczone były na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą (...) Sp. Z o.o. Sp, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy.

/ decyzja k. 6759-6767 akt ZUS dot. A. Z./

Odwolania od w/w decyzji ZUS wniosła (...) Sp. z o.o. Sp. Komandytowa w K. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wnosząc o ich zmianę poprzez umorzenie postępowania w sprawach na podstawie art. 123 u.s.u.s. w zw. z art. 105 k.p.a. i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Zaskarżonym decyzjom zarzucono:

1. sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego materiału

dowodowego wskutek naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 123 u.s.u.s. w zw. z art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 80 k.p.a. przez dokonanie oceny dowodów

a) w sposób dowolny poprzez :

-uznanie, że prowadzenie działalności (...) sp. z o.o. realizowane było wspólnie z (...) sp. z o.o. sp.k. i (...) SP. Z O.O., pomimo że podmioty te posiadają odrębną zdolność prawną, są odrębnymi podmiotami w obrocie, a ich działalność podejmowana w ramach określonych działań wzajemnych wynikała z potrzeb natury faktycznej i ekonomicznej,

-określenie przez Zakład w treści decyzji, że istniała „reguła polegająca na zawieraniu w pierwszej kolejności umów cywilnoprawnych , a następnie w jednej ze spółek umowy o pracę, a w drugiej umowy cywilnoprawnej”, pomimo nieprzeprowadzenia jakichkolwiek czynności kontrolnych w toku postępowania kontrolnego, uzasadniających takie twierdzenie,

-przedstawienie procesu rekrutacji, zawarcia umowy i jej wykonania na podstawie protokołów przesłuchań „ubezpieczonych byłych pracowników spółek” bez określenia w treści decyzji i protokołu kontroli konkretnych środków dowodowych i odniesienia ich do treści przedmiotowej decyzji i objętych nią stosunków prawnych łączących płatnika z ubezpieczonym,

-uznanie, że oddzielenie czynności objętych umowami cywilnoprawnymi od czynności objętych umową o pracę stanowiło jedynie „papierowe przypisywanie” tej pracy spółkom zależnym, podczas gdy okoliczność ta stanowi jedynie dowolne przyjęcie organu niezajdujące oparcia w materia dowodowym.

b) w sposób niewszechstronny poprzez:

-nieuzasadnione pominięcie zeznań pracowników i osób wykonujących czynności na podstawie umów cywilnoprawnych, ujętych w protokole kontroli, stojących w sprzeczności z zeznaniami przyjętymi za podstaw ustalonego w decyzji stanu faktycznego.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. naruszenie art. 91 ust. 4 u.s.u.s. poprzez jego niezastosowanie i nieodniesienie się przez Inspektora kontroli Zakładu do złożonych przez płatnika składek zastrzeżeń oraz nieprzeprowadzenie uzupełniających czynności kontrolnych, zakresie w jakim płatnik składek wykazał, że czynności powierzane płatnikom składek przez inne spółki lub czynności powierzane przez płatnika innym spółkom wykonywane w ramach umów cywilnoprawnych są w pełni uzasadnione charakterem i skalą prowadzonej działalności, w szczególności nieodniesienie się do dowodów z dokumentów - umów zawartych w reżimie prawa zamówień publicznych i specyfiki wykonywania określonych czynności w zakresie realizacji takiej umowy przez kontrahentów płatnika.

3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

-naruszenie art. 8 ust. 2a u.s.u.s. poprzez jego błędną wykładnię skutkując; przyjęciem, że ubezpieczony objęty jest definicją pracownika wyrażoną w ustawie systemowej.

/odwołanie – k. 3-10 akt VIII U 2784/20, k. 3-10 akt VIII U 2791/20, k. 3-10 akt VIII U 2799/20/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawach.

/odpowiedzi na odwołania – k. 11-12 akt VIII U 2784/20, k. 11-12 akt VIII U 2791/20, k. 11-12 akt VIII U 2799/20/

Postanowieniami z dnia 14 lipca 2021 roku Sąd Okręgowy sprawy ze wskazanych odwołań połączył do wspólnego rozpoznania.

/ postanowienie protokół z rozprawy z dnia 14.07.2021 r. 00:01:19-00:01:45 akt VIII U 2784/20 protokół z rozprawy z dnia 14.07.2021 r. k. 30-30v akt VIII U 2791/20 i protokół z rozprawy z dnia 14.07.2021 r. k. 31-31 v. akt VIII U 2799/20/

Zainteresowany S. O. poparł odwołanie.

/ stanowisko procesowe S. O. protokół z rozprawy z dnia 14.07.2021 00:09:31-00:09:31/

Pozostali zaineresowani nie zajęli stanowiska w sprawie.

/ bezsporne/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca się (...) Sp. z o.o. w K. prowadzi na podstawie wpisu do KRS działalność gospodarczą m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana; działalność w zakresie specjalistycznego projektowania; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Siedziba płatnika mieści się pod adresem W. ul. (...). Aktualny adres siedziby to (...) (...) (...) P.. Organem uprawnionym do reprezentacji płatnika jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w spółce.

/okoliczność bezsporna, odpis KRS k. 291-296 w aktach kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) /

(...) Sp. z o.o. jest powiązana funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo ze spółkami: (...) Sp. z o.o. sp. kom. oraz TK-38 Sp. z o.o.

/okoliczność bezsporna odpis KRS k. 291-296 w aktach kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) /

Na podstawie aktu notarialnego z 10.05.2013 r. powołano (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa, której współnikiem jest płatnik składek pełniący funkcję komplementariusza oraz M. P. będący komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki komandytowej jest M. P. pełniący funkcję Prezesa Zarządu Sp. z o.o. (...) z w/w aktem notarialnym współnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% odwołujący się płatnik składek, 99% M. P.. Spółka komandytowa prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo. (...) spółki komandytowej mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek.

/okoliczność bezsporna, akt notarialny k. 405-413 w aktach kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) odpis KRS 285-290 w aktach kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) /

Na podstawie aktu notarialnego z 12.07.2013 r. powołano (...) **Spółkę z o.o.**, która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce.

/okoliczność bezsporna, akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII)/

(...) Sp. z o.o. sp. kom. (dalej także spółka komandytowa), uzyskała następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 22600828,95 zł, w 2017 r. 35712865 zł, w 2018 r. 187477676,24 zł.

(...) Sp. z o.o. osiągnęła zaś następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 280301,83 zł, w 2017 r. 744260,96 zł, w 2018 r. 2206235,65 zł, których odbiorcą była wyłącznie Spółka komandytowa.

Natomiast (...) Sp. z o.o. osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2017 r. 128373,03 zł, w 2018 r. 1452166,40 zł, a głównym odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

/okoliczność bezsporna, rachunki zysków i strat (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa, (...) Sp. z o.o. odpowiednio k. 309-317 i 379 -383 w aktach kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII)/

(...) Sp. z o.o. kooperuje ze spółką komandytową w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych będących częścią składową kompleksowej usługi montażowej, usługi serwisowej dla klientów indywidualnych. Wszystkie ww. Spółki prowadzą oddzielnie działalność gospodarczą pod tym samym adresem, pomimo braku pisemnych umów o wzajemnej współpracy, w ramach prowadzonych działalności realizują wspólne zadania związane z usługami montażu i serwisu instalacji fotowoltaicznych, instalacji solarnych, pomp ciepła. Umowy cywilnoprawne zawierane były przez jedną z w/w spółek w okresach równoległych do umów o pracę zawartych w powiązanej spółce. Było to zjawisko powszechne tylko pojedynczy pracownicy nie mieli zawartych umów cywilnoprawnych w innych spółkach.

/ akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95, zeznania świadka R. G. (1) załączone do akt sprawy z akt VIII U 2782/20, (...), VIII U 2825/29, (...), VIII U 2674/20, VIII U 2610/20, VIII U 2699/20, VIII U 2729/20, VIII U 2611/20, VIII U 2787/20, VIII U 2703/20, VIII U 2602/20, VIII U 2710/20, VIII U 2767/20, VIII U 2779/20, VIII U 2598/20, VIII U 2672/20, VIII U 2708/20, VIII U 2746/20, VIII U 2734/20, VIII U 2632/20, VIII U 2679/20, VIII U 2702/20, VIII U 2723/20, VIII U 2601/20 k. 197 -232, pisemne zeznania świadka M. Z. (1) k. 140 -142, zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 zeznania świadka D. W. k.155-156, pisemne zeznania zainteresowanego K. J. k. 167 /

(...) Sp. z o.o. Sp.k. jest spółką odpowiedzialną za uzyskiwanie przetargów publicznych, bierze udział w postępowaniach, jest stroną umów. Do każdego przetargu jest wymagane złożenie dokumentacji projektowej, wykonawczej i podwykonawczej. Spółki (...) Sp. z o.o. i (...) zajmują się obsługą organizacyjną, projektowaniem, wykonywaniem dokumentacji, montażem z podkreśleniem, że to (...) odpowiedzialna jest za montaż. W zależności od natężenia pracy w każdej ze spółek zlecane były wzajemne czynności pracownikom spółki. Spółka komandytowa była głównym odbiorcą usług świadczonych przez pozostałe dwie spółki, dokonywała płatności za świadczone usługi projektowe, montażowe, serwisowe i inne.

/zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 144-147 zeznania świadka R. G. (1) załączone do akt sprawy z akt VIII U 2782/20, (...), VIII U 2825/29, (...), VIII U 2674/20, VIII U 2610/20, VIII U 2699/20, VIII U 2729/20, VIII U 2611/20, VIII U 2787/20, VIII U 2703/20, VIII U 2602/20, VIII U 2710/20, VIII U 2767/20, VIII U 2779/20, VIII U 2598/20, VIII U 2672/20, VIII U 2708/20, VIII U 2746/20, VIII U 2734/20, VIII U 2632/20, VIII U 2679/20, VIII U 2702/20, VIII U 2723/20, VIII U 2601/20 k. 197 -232 zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 /

Płatnicy w ewidencjach pracy zleceniobiorców nie wskazywali dni, w których zleceniobiorcy świadczyli pracę tylko liczbę godzin przepracowanych w poszczególnych miesiącach. Zawierane umowy cywilnoprawne zawierały jedynie ogólne wskazania odnośnie rodzaju wykonywanych prac, nie doprecyzowywały ilości wykonanych instalacji, przeglądów czy projektów oraz miejsca na terenie jakiej gminy czy powiatu będzie świadczona praca. Czynności w ramach umów cywilnoprawnych stanowiły kolejne etapy inwestycji prowadzonej przez (...) sp z o o sp.komandytowa, która odpowiadała za rezultat prac przed inwestorem. Zawieranie umów o pracę w jednej ze spółek oraz zawieranie umów cywilnoprawnych w pozostałych spółkach skutkowało deklarowaniem niższych składek do ZUS oraz uniknięciem konieczności ewidencjonowania i kontrolowania ilości przepracowanych nadgodzin. Umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawne zawierano w różnych spółkach naprzemiennie. Żadna spółka nie wykazywała nadgodzin.

/zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95/

Pracownicy niekiedy nie byli w stanie odróżnić wykonywania czynności w ramach poszczególnych umów zdarzało się, iż czynności powierzone w ramach umów cywilnoprawnych wykonywali bezpośrednio w czasie pracy, a umowy cywilnoprawne zawierali jako swoiste uzupełnienie już istniejących umów o pracę. Do wykonywania prac w ramach umów cywilnoprawnych wykorzystywano te same narzędzia co na podstawie zawartych umów o pracę.

/zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 pisemne zeznania świadka M. Z. (1) k. 140 -142 zeznania świadka D. W. k.155-156 protokół przesłuchania M. C. z kontroli ZUS k. 192-196 /

Zakres obowiązków w zawartych umowach cywilnoprawnych obejmował krótki opis czynności do wykonania, nie zaś dokładne określenie przedmiotu umów. Zakres obowiązków zainteresowanych z umów cywilnoprawnych czasem pokrywał się z zakresem obowiązków z zawartych umów o pracę. Poszczególne czynności miały być wykonane zgodnie z wytycznymi technicznymi czy sztuką budowlaną (polskimi, europejskimi normami). Zdarzało się, że jednej osobie zlecano wiele razy te same czynności.

/akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 118-119 zeznania pisemne świadka R. G. (1) k.115-116 zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 k. 65v. /

Po rozstrzygniętym przetargu osobie, która miała wykonać dokumentację przekazywano w tym zakresie niezbędne wskazówki na piśmie i ustnie. Osoba taka wiedziała jak ją wykonać i co ma być w tej dokumentacji. Uwzględniano także doświadczenie, umiejętności, wiedzę takiej osoby.

/pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 144-147 zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 zeznania świadka R. G. (1) załączone do akt sprawy z akt VIII U 2782/20, (...), VIII U 2825/29, (...), VIII U 2674/20, VIII U 2610/20, VIII U 2699/20, VIII U 2729/20, VIII U 2611/20, VIII U 2787/20, VIII U 2703/20, VIII U 2602/20, VIII U 2710/20, VIII U 2767/20, VIII U 2779/20, VIII U 2598/20, VIII U 2672/20, VIII U 2708/20, VIII U 2746/20, VIII U 2734/20, VIII U 2632/20, VIII U 2679/20, VIII U 2702/20, VIII U 2723/20, VIII U 2601/20 k. 197 -232/

Niejednokrotnie wynagrodzenia uzyskiwane z tytułu zawartych umów o pracę plasowały się na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę, podczas gdy z tytułu wykonywanej w tym samym czasie umowy cywilnoprawnej wynagrodzenie było znacznie wyższe.

/zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95/ protokół przesłuchania M. C. z kontroli ZUS k. 192-196/

Wyplacana była stała pensja (jedna kwota) miesięcznie niezależnie od ilości wykonanej pracy.

/protokół przesłuchania M. C. z kontroli ZUS k. 192-196/

Rachunki zawierały dane ogólne o ilości przepracowanych godzin w miesiącu i kwotę wynikająca z umowy. Rachunki były przygotowywane przez dział kadr lub dział księgowości i podpisywane/akceptowane przez zleceniobiorcę.

/zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 144-147, pisemne zeznania zainteresowanego K. J. k. 167- 169 /

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w latach 2016-2018, (...) Sp. z o.o. zawarł z 31 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było m.in:

- przygotowania dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych w ramach realizacji przetargu na terenie gminy S.;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- analizy technicznych możliwości montażu instalacji (...), tj. instalacji fotowoltaicznych, solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach;
- wykonanie ankiet związanych z instalacją korektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin.

/okoliczności niesporne, akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII)

zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 /

Spółka komandytowa większość umów realizowała w reżimie prawa zamówień publicznych w ramach przetargów organizowanych przez gminy na wykonanie instalacji solarnej, której koszt częściowo jest dofinansowany przez gminę dla jej mieszkańców, a częściowo jest pokrywany przez właścicieli. Odbywało się to w następujący sposób:

- spółka komandytowa składała ofertę w postępowaniu o udzielenie zamówienia na podstawie przepisów ustawy z 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych,

- po otwarciu ofert spółka komandytowa organizowała wstępny skład osobowy, który miał wykonać zamówienie, sprowadzał materiały, zawierał wstępne porozumienie w przedmiocie wykonania dokumentacji projektowej,

- później spółka komandytowa powierzała (...) Sp. z o.o. wykonanie dokumentacji projektowej, a ta organizowała osoby odpowiedzialne za przygotowanie rzeczony dokumentacji technicznej do montażu instalacji fotowoltaicznej, które zatrudniał na umowę o dzieło przed rozstrzygnięciem przetargu - w rzeczonych umowach o dzieło nie było wskazane, ile ma być projektów instalacji, a jedynie był wskazany przedmiot świadczenia, kwota wynagrodzenia, czas trwania umowy,

- następnie spółka komandytowa zawierała umowę z zamawiającym po wyborze najkorzystniejszej oferty i po rozpoznaniu środków ochrony prawnej zgodnie z prawem zamówień publicznych, a potem przekazywała o tym informację płatnikowi składek,

- za rezultat wykonanych prac w ramach wykonanych instalacji odpowiedzialność przed inwestorem ponosiła spółka komandytowa.

/akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 144-147 zeznania świadka R. G. (1) załączone do akt sprawy z akt VIII U 2782/20, (...), VIII U 2825/29, (...), VIII U 2674/20, VIII U 2610/20, VIII U 2699/20, VIII U 2729/20, VIII U 2611/20, VIII U 2787/20, VIII U 2703/20, VIII U 2602/20, VIII U 2710/20, VIII U 2767/20, VIII U 2779/20, VIII U 2598/20, VIII U 2672/20, VIII U 2708/20, VIII U 2746/20, VIII U 2734/20, VIII U 2632/20, VIII U 2679/20, VIII U 2702/20, VIII U 2723/20, VIII U 2601/20 k. 197 -232, zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 /

W umowach zawartych przez spółkę komandytową z jej kontrahentami każdorazowo zamieszczana była klauza zobowiązująca wykonawcę robót do ich realizacji zgodnie z odpowiednimi Polskimi Normami, aktami prawnymi oraz zasadami współczesnej wiedzy technicznej, natomiast całość projektu nadzorowali wyznaczeni koordynatorzy .

Każdy z realizowanych w ramach umów o dzieło projektów instalacji PV obejmował: podstawy opracowania projektu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury PN, dane dotyczące obiektu, stan projektowany, obliczenia (w tym wymagana moc systemu PV, wymagana moc falownika, dane panelu PV, dobór przewodów oraz ich zabezpieczeń określenie minimalnej odległości pomiędzy rzędami paneli ze względu na zacienienie, obliczenia elementów ochrony odgromowej projektowanego generatora PV).

Zakres prac dotyczących wykonanie projektu instalacji korektorów słonecznych obejmował: dokumentację technologiczną instalacji solarnej składającej się z korektorów słonecznych, podgrzewacza pojemnościowego wody

i pozostałych urządzeń składającej się z korektorów słonecznych, podłączenie instalacji ciepłej wody użytkowej z instalacją solarną oraz włączenie do istniejącej instalacji zimnej wody.

Wykonanie instalacji paneli fotowoltaicznych o określonej mocy znamionowej z wykorzystaniem zjawiska zmiany promieniowania słonecznego na prąd elektryczny w budynkach mieszkalnych obejmowało: opis projektowanej instalacji, dobór urządzeń, opis połączeń, montaż urządzeń. Jeżeli do wykonania był tylko audyt lub ankieta na zapotrzebowanie klienta to osoba która go przygotowywała musiała sporządzić go zgodnie ze stanem budynku, który zastała na miejscu albo oczekiwaniami klienta.

Po przeglądach sporządzane były protokoły przeglądów serwisowych, które zawierały opis usterki oraz sposób jej usunięcia ewentualnie przeprowadzony montaż, który był potrzebny do usunięcia usterki. Zorganizowanie serwisów niejednokrotnie wiązało się z utrudnieniami z uwag na odległości na jakich wykonywane jest serwisowanie. Przeglądy serwisowe mogą być organizowane wielokrotnie. Zawsze kończy się to protokołem serwisu. Serwisy również ustalane są ad hoc w zależności od potrzeb tu także dokumentacja była określana w sposób ogólny, żeby dało się to uszczegółwić po zawarciu umowy.

/okoliczność niesporna, akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 144-147 zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 zeznania świadka R. G. (1) załączone do akt sprawy z akt VIII U 2782/20, (...), VIII U 2825/29, (...), VIII U 2674/20, VIII U 2610/20, VIII U 2699/20, VIII U 2729/20, VIII U 2611/20, VIII U 2787/20, VIII U 2703/20, VIII U 2602/20, VIII U 2710/20, VIII U 2767/20, VIII U 2779/20, VIII U 2598/20, VIII U 2672/20, VIII U 2708/20, VIII U 2746/20, VIII U 2734/20, VIII U 2632/20, VIII U 2679/20, VIII U 2702/20, VIII U 2723/20, VIII U 2601/20 k. 197 -232 /

Listę osób, które dostały przydział na instalację od gminy spółka komandytowa otrzymywała przy podpisaniu umowy ostatecznej z gminą.

/okoliczność niesporna,/akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII)/

Praktyka spółek była taka iż, w związku z realizacją, wykonania, dokumentacji technicznej, najpierw zawierano umowę, nazwaną umową o dzieło, na wykonanie takiej dokumentacji z daną osobą, z reguły osoba ta następnie była zatrudniana jako pracownik jednej z w/w spółek powiązanych kapitałowo i osobowo na umowę o pracę lub umowę zlecenie, na podstawie których dokonywano zgłoszeń do ubezpieczenia zdrowotnego. Często było też tak, że umowa o pracę i umowa cywilnoprawna, były zawierane, tego samego dnia, z daną osobą lub, w niedługim okresie, po zawarciu umowy o pracę, a po rozwiązaniu umów o pracę, umowy cywilnoprawne nie były realizowane. Osoby, z którymi płatnik zawarł umowy cywilnoprawne, wykonywały na ich podstawie podobne lub takie same prace, jak na umowę o pracę.

/akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 zeznania zainteresowanego P. O. k.30, 00:03:17 do 00:07:40 protokołu elektronicznego płyta k.31 /

Wykonanie projektów technicznych instalacji solarnej, przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych, wchodziło w skład cyklu prac związanych z daną inwestycją, stanowiąc jeden z etapów realizacji danego zamówienia przez spółkę komandytową.

Wstępnym etapem poprzedzającym wykonanie projektu technicznego dla danej instalacji solarnej było dokonanie oględzin konkretnego budynku, z których była sporządzona ankieta w formie drukowanej na wzorze opracowanym przez płatnika, zawierająca informacje, pod którym adresem jest możliwy montaż instalacji oraz o zgodzie właściciela budynku na wykonanie montażu. Dla każdego budynku, w którym możliwy był montaż instalacji solarnej musiała być sporządzona odrębna ankieta. Następnie ankiety z oględzin były weryfikowane przez spółkę i inspektora nadzoru,

a potem na tej podstawie dopiero była sporządzana dokumentacja techniczna dla danej instalacji. W okresie późniejszym kolejne czynności związane ze zgromadzeniem dokumentacji niezbędnej do odbiorów powierzano kolejnym zleceniobiorcom. Potem poszczególnym osobom zlecano też serwisy.

/ bezsporne akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII) zeznania świadka K. W. i M. K. załączone do akt sprawy ze spraw VIII U 2706/20 (9.03.2021), VIII U 2760/20 (7.04.2021), VIII U 2746/220 (26.04.2021), VIII U 2729/20 (26.04.2021), VIII U 2675/20 (26.04.2021), VIII U 2712/20 (26.04.2021), VIII U 635/21 (9.06.2021) oraz VIII U 634/21 (9.06.2021) k.59-73 v akt VIII U 2757/20 oraz k. 51- 65 akt VIII U 2759/20 oraz k. 81- 95 pisemne zeznania świadka R. G. (1) k.115-116 oraz załączone do akt sprawy z akt VIII U 2782/20, (...), VIII U 2825/29, (...), VIII U 2674/20, VIII U 2610/20, VIII U 2699/20, VIII U 2729/20, VIII U 2611/20, VIII U 2787/20, VIII U 2703/20, VIII U 2602/20, VIII U 2710/20, VIII U 2767/20, VIII U 2779/20, VIII U 2598/20, VIII U 2672/20, VIII U 2708/20, VIII U 2746/20, VIII U 2734/20, VIII U 2632/20, VIII U 2679/20, VIII U 2702/20, VIII U 2723/20, VIII U 2601/20 k. 197 -232, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 118-119 zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 /

(...) zawarła z (...) SP. Z O.O. umowy zlecenia ii dzieło w okresie od 17.07.2018 r. do 16.10.2018 r. oraz od 17.10.2018r. do 31.12.2018r. Przedmiotem umowy zlecenia było: „prace administracyjno biurowe”. Miała sporządzić dokumentację magazynową z rozliczenia ekip montażowych z pobranych materiałów z magazynu. Wynagrodzenie określone było według stawki godzinowej ale nie była ustalona ilość godzin. Po zakończeniu u danego miesiąca wskazywała liczbę godzin i wówczas rozliczano wynagrodzenie. Natomiast umowa o dzieło dotyczyła wykonywania dokumentacji projektowej instalacji solarnych. Rozliczana była za wykonanie dokumentacji.

(...) w okresie od 17.07.2018 r. do 7.07.2019 r. była jednocześnie zatrudniona na podstawie umowy o pracę w spółce komandytowej jako specjalista do spraw sprzedaży a obecnie pracuje na takim samym stanowisku w spółce z o.o. W ramach umowy o pracę współpracowała z prezesem M. P. a w ramach umowy zlecenia z R. G. (1).

/ pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 118-119 zeznania świadka S. K. (K.) załączone ze spraw VIII U 634/21, VIII U 2675/20 96-113 /

(...) zawarł z (...) SP. Z O.O. Sp. Komandytowa umowy cywilnoprawne nazwane „umowami zlecenia” na łączny okres od 1.02.2018 r. do 31.12.2018 r., przedmiotem których było: „wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów Zleceniodawcy niezbędnych do ich wykonania w miejscowościach wskazanych przez Zleceniodawcę. Z tytułu zawartych umów, płatnik składek (...). ZO.O. Sp. Komandytowa, naliczał składki na ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach 3-12/2018 r. Ubezpieczony P. O. był jednocześnie w okresie od 08.02.2018 r. do 31.12.2018 r. zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. i wykonywał takie same czynności jak w ramach umów zlecenia.

/ akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII), zeznania P. O. w charakterze strony k. 30v. 00:02:09 – 00:07.40 protokołu elektronicznego płyta k.31)/

A. Z. zawarła z (...) SP. Z O.O. Sp. Komandytowa zawarła umowy zlecenia na łączny okres od 1.07.2016 r. do 31.12.2018 r. przedmiotem których było: „prace administracyjno-biurowe oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach”. Z tytułu zawartych umów, płatnik składek (...). ZO.O. Sp. Komandytowa, naliczał składki na ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach 8-12/2016r., 1-12/2017r. oraz 1-12/2018r. A. Z. w okresie od 29.11.2013 r. do 31.07.2020 r. była jednocześnie zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) SP. Z O.O. Czynności wykonywane przez zainteresowana były uzupełnieniem jej czynności związanych ze stosunkiem pracy.

Kserokopia umów zleceń zawartych z A. Z. akta kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII).

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS, przedłożonych w toku postępowania sądowego, w tym akt kontroli załączone do sprawy OPR 1545/20 (TI-IV i VIII). Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny

materiał dowodowy. Waler wiarygodności Sąd Okręgowy przyznał także zeznaniom przedstawiciela wnioskodawcy M. P., oraz zainteresowanego P. O., świadków K. W., M. K., R. G. (1), S. K. – zawartym w protokołach z innych analogicznych spraw załączonych do akt sprawy, D. W., M. Z. (2) oraz pomocniczo - M. C. w formie protokołu przesłuchania – zeznania złożone w toku postępowania kontrolnego przed ZUS. Wskazane zeznania wzajemnie ze sobą korelowały i były zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Przy czym uznanie za wiarygodne zeznań świadka G. i płatnika nie oznacza podzielenia ich twierdzeń co oceny prawnej zawieranych umów cywilnoprawnych.

Jednocześnie podkreślenia wymaga iż zeznania świadków K. W., M. K., R. G. (1), i S. K. zostały uwzględnione w oparciu o treść protokołów z innych spraw załączonych do akt sprawy na zgodny wniosek stron z uwagi na to, iż były one wielokrotnie powielane w kolejnych analogicznych postępowaniach. W ocenie Sądu było to w zaistniałych okolicznościach możliwe i nie prowadziło do obejścia zasady bezpośredniości przeprowadzania dowodów, tym bardziej, że żadna ze stron procesu nie zakwestionowała prawdziwości wyjaśnień złożonych przez ww. osoby w toku tych i obecnie prowadzonego postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 t.j.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła i pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Art. 18 ust. 1 i 3 wskazanej ustawy stanowi, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1-3, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia albo w innej umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

W świetle art. 9 ust. 1 osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 7b, 10, 20 i 21, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, otrzymywania stypendium doktoranckiego, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

Zgodnie art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej użyte w ustawie określenia oznaczają: płatnik składek – pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami

społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia należy do płatnika składek (art. 36 ust. 2). Płatnik składek przekazuje do Zakładu imienne raporty miesięczne, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek (art. 41 ust. 1).

W myśl art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia, przyjmujący zlecenie, zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie.

Zgodnie zaś z treścią art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

W myśl art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 roku, poz. 1285), obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c-i, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3 i 11, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ww. ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osobę pozostającą w stosunku pracy, w stosunku służbowym albo odbywającą służbę zastępczą składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca (...). W myśl art. 74 ust. 1 ww. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do ubezpieczenia zdrowotnego osób objętych ubezpieczeniami społecznymi stosuje się przepisy dotyczące zasad, trybu i terminu zgłaszania do ubezpieczeń społecznych oraz wyrejestrowania z tych ubezpieczeń. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki. Składka jest miesięczna i niepodzielna (art. 79 ust. 1 i 2). Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób (art. 81 ust. 1).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy stał na stanowisku, że praca wykonywana przez zainteresowanych P. O., E. K. i A. Z. w ramach umowy zlecenia z (...) **spółką z o.o.** była de facto świadczona na rzecz płatnika składek będącego ich pracodawcą odpowiednio (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej oraz** (...) Sp. Z o.o. Sp. zo.o.

Weryfikacja wskazanego stanowiska organu rentowego wymaga prawidłowej interpretacji powoływanego już przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

W judykaturze prezentowane jest jednolite stanowisko, zgodnie z którym art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie dotyczy sytuacji, gdy praca wykonywana jest na podstawie jednej z wymienionych w tym przepisie umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub gdy praca jest wykonywana na podstawie umowy prawa cywilnego zawartej z osobą trzecią, ale praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Pojęcie pracownika w rozumieniu powyższego unormowania ma szerszy zakres znaczeniowy niż pojęcie pracownika w rozumieniu przepisów prawa pracy (art. 2 k.p. i art. 22 § 1 k.p.) i obejmuje również osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych w sytuacji, gdy umowę tę zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach tej umowy wykonują pracę na rzecz tego pracodawcy, choćby umowa cywilnoprawna została

zawarta z osobą trzecią (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18.10.2011 r. (III UK 22/11), uchwała Sądu Najwyższego z 2.09.2009 r. (II UZP 6/09).

Objęcie definicją pracownika, dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych, nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu, nadają przepisy kodeksu pracy, ale, także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie, rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie.

Hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy – zleceniodawcy i pracownika – zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy „nakłada się” na stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, w ramach łączącej pracodawcę z osobą trzecią (zleceniodawcą) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku, pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika – zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku. Z regulacją art. 8 ust. 2a ustawy systemowej koresponduje unormowanie art. 18 i art. 20 ust. 1 tej ustawy dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy systemowej mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Zatem w przypadku pracowników, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy systemowej, na płatniku (na pracodawcy) spoczywa obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W odniesieniu do pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Taki sam sposób postępowania dotyczy także sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią) lecz praca, w jej ramach, jest wykonywana na rzecz pracodawcy, gdyż obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego: z 14.01.2010 r. (I UK 252/09); z 22.02.2010 r. (I UK 259/09)).

Przy czym należy nadmienić, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej stanowi o wykonywaniu pracy na rzecz pracodawcy, z którym dany ubezpieczony pozostaje w stosunku pracy, nie zaś o wykonywaniu pracy „na korzyść” tego pracodawcy, ani też „wyłącznie na rzecz” pracodawcy. Powyższe oznacza, że nie można wykluczyć zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w sytuacji, gdy pracodawca nie uzyskuje bezpośrednio korzyści z wykonywania przez ubezpieczonego pracy w ramach umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z Kodeksem cywilnym, stosuje się przepisy, dotyczące zlecenia, ani też w sytuacji, gdy ubezpieczony pracę tę wykonuje zarówno na rzecz pracodawcy, jak i na rzecz podmiotu, z którym zawarł umowę agencyjną, umowę zlecenia lub zbliżoną rodzajowo umowę o świadczenie usług (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 7.03.2017 r. (III AUa 1570/16)).

Zastosowany, w treści tego przepisu, zwrot: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” oznacza, iż praca ta świadczona jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego owego pracodawcę ze zleceniodawcą tych pracowników (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.02.2019 r. (III AUa 1574/16)).

Praca wykonywana na rzecz swojego pracodawcy, to praca, którego rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj czynności, wykonywanych przez pracownika, wynikających z umowy, zawartej z osobą trzecią, oraz niezależnie od rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16.09.2020 r. (III AUa 159/20), wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 3.06.2019 r. (III AUa 301/18) .

Przez wykonywanie pracy na czyjąś rzecz należy rozumieć jej świadczenie w czyimś interesie. Pomimo formalnego wyodrębnienia obydwu spółek, jako odrębnych podmiotów prawa gospodarczego, nie sposób przyjąć, by działania, podejmowane w interesie zleceniodawcy, nie były jednocześnie, podejmowane w interesie pracodawcy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 7.02.2019 r. (III AUa 1757/18)).

Celem wprowadzenia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej było po pierwsze ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie – ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 19.06.2019 r. (III AUa 1816/16)).

Po pierwsze warto zwrócić uwagę, że odwołujący się płatnik składek ((...) Sp. z o.o.) i obie spółki (...) Sp. z o.o. Sp.k. i (...) stanowią odrębne podmioty, niemniej jednak są powiązane osobowo, kapitałowo i organizacyjnie. (...) Sp. z o.o. Sp.k. jest spółką odpowiedzialną za uzyskiwanie przetargów publicznych. Z kolei spółki (...) Sp. z o.o. i (...) zajmuje się obsługą organizacyjną, projektowaniem. Co więcej (...) odpowiedzialna jest za montaż. Zakresy zadań trzech ww. spółek przy realizacji projektu powodują, że zleceniobiorca (pracownik) zatrudniony przez jedną ze spółek wykonuje zlecenie (prace) na rzecz drugiej.

Sąd Okręgowy zważył, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w tym dowodów z dokumentów i zeznań świadków M. P. i świadka R. G. jasno wynikało, że zakres obowiązków w ramach zawartych umów cywilnoprawnych odnosił się jedynie do krótkiego opisanie czynności do wykonania bez dokładnego określenia przedmiotu umów. Co więcej zakres obowiązków zainteresowanych z umów cywilnoprawnych nierzadko pokrywał się z zakresem ich obowiązków z tytułu zawartych umów o pracę. Z zeznań świadka D. W. i protokołu przesłuchania M. C. wynikało iż w zasadzie nie rozróżniali oni zadań wynikających z umów o pracę i umów cywilnoprawnych wykonując jednolite czynności.

Co więcej zakres obowiązków zainteresowanych w ramach zawartych umów cywilnoprawnych albo pokrywał się z zakresem wynikającym z umowy o pracę albo był uzupełnieniem obowiązków wynikających z umowy o pracę.

Nadto czynności w ramach zlecenia były wykonywane przy użyciu tych samych narzędzi co te wykonywane w umowie o pracę i w godzinach pracy. Zatem ich wydzielenie jako przedmiot umowy zlecenie wykonywanej na rzecz innego podmiotu uznać należy za nieracjonalne i sztuczne. Powołani w sprawie świadkowie K. W., M. K. potwierdzili natomiast, że spółka komandytowa była głównym odbiorcą usług świadczonych przez pozostałe dwie spółki, dokonywała płatności za świadczone usługi projektowe, montażowe, serwisowe i inne. Ponośliła odpowiedzialność przed inwestorem.

Biorąc pod uwagę powyższe nie ulega wątpliwości, że czynności wykonywane przez zainteresowanych w ramach umów cywilnoprawnych miały charakter uzupełniający lub tożsamy do tych wykonywanych przez nich w ramach zawartej umowy o pracę, bowiem jak wynika z ustaleń (...) Sp. z o.o. sp.k. zawierała umowy na wykonanie inwestycji. Prace projektowe, montażowe, serwisowe, rozliczanie tych inwestycji spółka ta zlecała do wykonania (...) Sp. z o.o. i(...)

Umowy zlecenie były zawierane równolegle do stosunku pracy niekiedy tego samego dnia, co umowa o pracę. Zainteresowani jeśli nie wykonywali tych samych czynności co w ramach umowy o pracę wykonywali zadania, będące kolejnymi etapami prowadzonej inwestycji np. w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji, a czynnościami tymi zajmowała się spółka (...) sp z oo, która była podwykonawcą (...) Sp. z o.o. Sp.k. Zaś montażem i przeglądami zajmował się kolejny podwykonawca(...)Przy czym zainteresowani niejednokrotnie wykonywali te czynności w godzinach pracy, przy użyciu tych samych narzędzi/sprzętów co w umowie o pracę i pod nadzorem tych samych osób. Powyższe prowadzi do konkluzji, że (...) Sp. z o.o. sp K i (...). zatrudniająca ubezpieczonych korzystała z efektów ich pracy na podstawie umów cywilnoprawnych, które de facto miały charakter umów o wykonywanie usług.

Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 sierpnia 2021 roku (III UZP 3/21), iż powiązania kapitałowe i osobowe między pracodawcą a zleceniodawcą zlecających w ramach umowy zlecenia zawartej z pracownikiem tego pracodawcy wykonywanie czynności, które mogą być potraktowane jako wykonywanie umowy na rzecz pracodawcy prowadzi do wniosku, że powiązania tego rodzaju nie są bez znaczenia dla oceny konkretnego stanu faktycznego. Im silniejsze powiązania kapitałowe, organizacyjne, ekonomiczne i personale między pracodawcą a osobą trzecią zlecającą jego pracownikom wykonywanie umowy cywilnoprawnej tym łatwiej ustalić, że praca była wykonywana na rzecz własnego pracodawcy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie, postępowanie dowodowe, w sposób jednoznaczny, wykazało, że zawarcie umowy zlecenia przez zainteresowanych posłużyło uzyskaniu formalnego innego tytułu do ubezpieczeń, mimo nadal faktycznie realizowanego zobowiązania pracowniczego. Ubezpieczeni wykonując umowę cywilnoprawną de facto świadczyli pracę na rzecz własnego pracodawcy, co winno skutkować dodatkowo uiszczeniem składek od osiągniętego w ten sposób przychodu, a z drugiej strony pociągało za sobą brak obowiązku zapłaty składek przez zleceniodawcę. Podkreślenia wymaga też, że w takich okolicznościach pracodawca unikał płacenia za nadgodziny jeśli zlecane dodatkowo czynności wykonywane były po godzinach pracy.

Bez wątplenia w przedmiotowej sprawie występuje konstrukcja modelowego trójkąta umów w świetle brzmienia cytowanego art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Na gruncie wypracowanej w doktrynie i judykatury jednolitego poglądu wskazany trójkąt umów obejmuje trzy umowy, tj. umowę o pracę; umowę zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią oraz umowę o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą, na podstawie której pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej, na rzecz zleceniodawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 18 grudnia 2012 r., sygn. akt AUa 1031/12, LEX 1254347, wyrok SA w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa 301/18, LEX 2692949). W rozpoznawanej sprawie brak było formalnej umowy o podwykonawstwo, jednakże poza sporem pozostawała współpraca pomiędzy wszystkimi spółkami, bowiem (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa występowała jako strona w przetargu, natomiast pozostałe spółki w tym odwołująca się faktycznie realizowały zwarte umowy w zakresie wspólnych zadań związanych z usługami tworzenia dokumentacji, montażu, serwisu instalacji fotowoltaicznych, instalacji solarnych a rezultat pracy w postaci usługi czy to w zakresie utworzenia określonej dokumentacji czy szkoleń przejmował ostatecznie pracodawca, czyli w tym przypadku albo (...) sp. Z (...)sp. komandytowa albo (...) sp. z o.o.,. Znamiennym jest też, że zwierzchnikiem we wszystkich spółkach była ta sama osoba – M. P..

W kwestii zaś kwalifikacji spornych umów zawartych pomiędzy E. K. a (...) Sp. z o.o. Sp. Komandytowa, podkreślić należy iż jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie

wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 353¹ k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

W tej sytuacji najistotniejszym zadaniem Sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanego na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonywał on określone „dzieło”, czy też tylko świadczył na jego rzecz usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Dokonując oceny, zawartych przez płatnika umów z zainteresowanym, należy wskazać, że, zarówno umowa zlecenia, jak i umowa o dzieło, to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi, a także finansowymi. I tak np. podczas, gdy umowy o dzieło, rodzą określone obowiązki z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych, odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem, czy z osobą z zewnątrz (art.6 ust.1 punkt 4 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem, jeśli dana umowa, zostanie błędnie uznana, nie za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie w stosunku do niej składek na ubezpieczenia społeczne, będzie niedozwolone, podobnie, jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana jako umowa o dzieło.

Stosownie do treści art.734§1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią przepisu art.750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem umowy jest dokonywanie czynności faktycznych, natomiast umowa taka nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów np. agencyjnej, komisu itp. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 października 2013 r., III AUa 401/13 Lex nr 1386066)

Zgodnie zaś z treścią art.627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie) lub zaniechanie, które przy zachowaniu określonej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu, pozostające poza zakresem obowiązków świadczącego. Przy umowie o dzieło chodzi o coś więcej, o osiągnięcie określonego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest więc odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przedmiotem umowy o dzieło, w ujęciu Kodeksu cywilnego, jest więc przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz obiektywnie osiągalny i w danych warunkach pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Wymaga podkreślenia, że przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie (A. Brzozowski /w:/ System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Tom 7, wydanie 3, pod red. J. Rajskiego, Wydawnictwo C.H. Beck - Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 390-391).

Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r. III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 r. III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 r., I CR 500/66).

Natomiast cechą konstytutywną dzieła jest samoistość rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (W. Czachórski, *Zobowiązania*, 2007, s. 463; A. Brzozowski, *Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła*, Warszawa 1986, s. 15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 maja 2013 roku III AUa 1136/12).

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

W umowie zlecenia można zaś wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałby on osiągnięty.

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotem istotnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r., III AUr 357/93).

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest, w zasadzie, uznaniu, przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba, że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2000 r., II UKN 386/99).

Z umową rezultatu, mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia, przez dłużnika, polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei, z umową starannego działania, jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Należy podkreślić, że umowę o dzieło zdefiniowano w art.627 k.c. jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Starania, przyjmującego zamówienie, w umowie o dzieło, mają doprowadzić, w przyszłości, do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art.628§1 k.c., art.629 k.c., art.632 k.c.). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny.

Wykonanie dzieła, najczęściej, przybiera postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian, w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Takie dzieła są rezultatami materialnymi umowy, zawartej między

stronami, weryfikowalnymi ze względu na istnienie wad (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Poza rezultatami materialnymi, istnieją, także, rezultaty niematerialne, które mogą, ale nie muszą być ucieleśnione w jakimkolwiek przedmiocie materialnym. W każdym razie takim rezultatem nieucieleśnionym w rzeczy nie może być czynność, a jedynie jej wynik, dzieło bowiem musi istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Dzieło musi być możliwe do zweryfikowania już na etapie podpisania umowy, musi mieć charakter niestandardowy, niepowtarzalny, wypełniać kryterium twórcze, indywidualne.

Ponadto wskazać należy, że umowa o dzieło nie polega wykonywaniu powtarzalnych czynności (wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2013 r. II UK LEX 1341964), ale na osiągnięciu określonego rezultatu. Szereg kolejnych czynności, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet jeśli prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 16.06.2014r. , III AUa 799/14, (Legalis Numer 1337341) trafnie wykazał, że istotą umowy o dzieło jest doprowadzenie do konkretnego, jednostkowego rezultatu z góry ustalonego przez strony. W odróżnieniu od pracowniczego, czy usługowego zatrudnienia umową o dzieło mogą być więc objęte jedynie incydentalne prace (wpadkowe,) dla wykonania których nie jest wystarczająca staranna praca, lecz wymagane jest osiągnięcie wymiernego, jednorazowego efektu. Bieżąca działalność podmiotu nie może odbywać się w formie realizowania jednostkowych umów o dzieło na poszczególne cykle działalności. Cywilnoprawna umowa o dzieło, nie stanowi, bowiem, podstawy prawnej dla zatrudniania osób przy zwykłej działalności podmiotu; w takiej sytuacji mamy do czynienia, w istocie z zatrudnianiem pracowników, ze wszystkimi rygorami wynikającymi z kodeksu pracy, a co najwyżej, dla wykonania doraźnych usług, z zatrudnieniem zleceniobiorców. Wymaga też podkreślenia, że korzyści z zatrudnienia pracowników czerpią nie tylko sami zatrudnieni i pracodawca (co prawda mniejsze niż przy zatrudnieniu wykonawców dzieł), ale też państwo. Stąd, nawet gdy strony umowy o dzieło nie są zainteresowane inną formą prawną niż umowa o dzieło, bo dysponują już tytułem do ubezpieczeń społecznych, to i tak umowa o dzieło, realizowana w warunkach pracy odbywanej w bieżącym cyklu działalności podmiotu, jest nieważna. Dzieje się tak, ponieważ warunki jej realizacji nie odpowiadają naturze prawnej tego rodzaju umowy, a nadto jest zawierana z pokrzywdzeniem interesów państwa, na rzecz którego w określonych sytuacjach faktycznych każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84. Konstytucji RP).

Od umowy o dzieło, odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006r., III AUa 1700/05, OSA 2008, z. 3, poz. 5, stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie SN w wyroku z 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 63).

Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) - wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy jako umowa o dzieło.

Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy.

Sąd miał na uwadze, iż w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, w których organ rentowy kwestionuje prawidłowość zawarcia umowy o dzieło, zasada swobody umów wyrażona w art.353¹ k.c. nie może zniwelować zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu, bowiem ta ostatnia należy do norm o charakterze *ius cogens* (wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 r., II UK 518/15, Lex nr 2209108). Oznacza to też, że w powyższym kontekście decydującej wagi nie można przypisać treści oświadczeń woli stron, zwłaszcza że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art.1 k.p.c.). Aspekt oświadczenia woli, w przypadku ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należy traktować jako jeden z czynników równorzędnych branych pod uwagę w tym procesie.

Odnosząc powyższe rozważania do spornych umów, zawartych z Zainteresowanym **E. K.**, w ocenie Sądu, umowy te nie odpowiadają, w swoim wykonaniu, umowom o dzieło.

W pierwszej kolejności, Sąd Okręgowy zważył, że przedmiot badanych umów „wykonania dokumentacji projektowej instalacji solarnych” określony został zbyt ogólnie, nie został zindywidualizowany oraz ustalony w sposób obiektywnie weryfikowalny. Nie sprecyzowano na czym miało to polegać, czy też do jakiego, ewentualnie ,wyniku/rezultatu, miały wykonywane przez zainteresowanej prace doprowadzić. Ponadto wszelkie szczegółowe dane i parametry dokumentacji otrzymywała od Prezesa.

Sąd zważył, że brak indywidualizacji przedmiotu analizowanych umów, był poniekąd zamierzony przez płatnika i wynikał, przede wszystkim, z charakteru prac powierzonych zainteresowanej, które miały być wykonywane cyklicznie sprowadzały się do zobowiązania wykonania dokumentacji niezbędnej do wykonania instalacji solarnej w zakresie jaki na bieżąco według potrzeb w zależności od wyników przetargów do wykonania otrzymywał płatnik. . Sam M. P. przyznał, że nie można było z góry przewidzieć ile i jakie projekty techniczne w ogóle powstaną, bo umowy o dzieło były zawierane, zanim spółka komandytowa, zawarła ostateczną umowę, w ramach zamówień publicznych, z gminą, na wykonanie usługi montażu instalacji solarnej, w budynkach na terenie danej gminy. Znajdowało to również potwierdzenie w zeznaniach przesłuchanych w procesie świadków wynikach przeprowadzonej przez ZUS kontroli

Należy, w tym miejscu, podkreślić, że to od podmiotu, który zawodowo i zarobkowo trudni się określoną działalnością gospodarczą (przedsiębiorcy, profesjonaliści) i który zarazem zatrudnia szereg osób, potrzebnych mu do prowadzenia działalności, należy oczekiwać szczególnej staranności, przejawiającej się m.in. w dołożeniu wszelkich starań, by jak najlepiej i jak najdokładniej, w sposób niepozostawiający miejsca na żadne wątpliwości ustalić z zatrudnianą osobą warunki wykonywania przez nią pracy, tak aby było pewne, że osoba ta wszystko w sposób należyty zrozumiała. Od profesjonalnego podmiotu gospodarczego należałoby oczekiwać, że jeżeli chciał, aby zainteresowany wykonał na jego rzecz konkretne „dzieło”, to winien opisać je w taki sposób, aby wykonawca z całą pewnością wiedział co, kiedy, w jaki sposób i za ile ma wykonać.

Sąd Okręgowy podziela pogląd, zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z 2.06.2017 r., II UK 147/16, zgodnie z którym przedmiot umów z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c. Powinien on być oznaczony *in concreto*, ściśle według schematu właściwego dla danego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy. Ułomna konstrukcja przedmiotu umów nie rodzi żadnego domniemania (faktycznego ani prawnego), że chodzi wyłącznie o uzyskanie konkretnego rezultatu. Ten bowiem może być osiągnięty w toku wykonania różnych rodzajów umów. Wynika z tego, że na gruncie ubezpieczenia społecznego umowa, której przedmiot został przez profesjonalistę określony nieprecyzyjnie, nie może być kwalifikowana jako wyjątek od reguły, usprawiedliwiający fakt niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Nie bez znaczenia, dla oceny spornego stosunku zobowiązaniowego, pozostaje też fakt, że w ramach badanych umów w rzeczywistości świadczenie zainteresowanego sprowadzało się do sporządzenia odpowiedniej dokumentacji, zorganizowania i przeprowadzenia przeglądu w razie potrzeby płatnika. Przy czym umowę zawierano niejako z góry nie doprecyzowując jaką konkretnie w danym przypadku dokumentację jakie przeglądy zainteresowany będzie przygotowywać. Niejasnym jest też jakie indywidualne cechy miał mieć jedynie ogólnie zamawiany przedmiot umowy.

Okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że czynności wykonywane przez zainteresowanego były usługami, świadczonymi na zasadzie starannego działania, nie stanowiły natomiast czynności zmierzających do realizacji dzieła.

Chodziło tu jedynie o wykonanie określonej, technicznej, a nie twórczej czynności bez względu na to, jaki rezultat ta czynność przyniesie. W konsekwencji, przedmiotem badanych umów, były określone czynności, a nie ich wynik, co przesądza o ich kwalifikacji jako umowy starannego działania - umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Tym samym nie można uznać, aby w analizowanym przypadku strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 Kodeksu cywilnego. W umowie łączącej zainteresowanego **E. K.** z płatnikiem nie zastrzeżono chociażby do ilu budynków dokumentację mają wykonać z uwzględnieniem jakich indywidualnych cech, czy zgodnie z jaką specyfikacją i jaki końcowy rezultat ma zostać osiągnięty w wyniku podjętych przez zainteresowanego czynności. Taki brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik umowy musi prowadzić, zdaniem Sądu, do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego było wykonywanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Sąd Okręgowy zważył też, że sam fakt, iż sporządzone przez zainteresowaną dokumenty były później weryfikowane przez zlecającego z warunkami zamówienia pochodzącymi od kontrahenta nie oznacza, że wykonywał one te czynności w ramach umów o dzieło. Podkreślić należy, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) – wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania.

W ocenie Sądu zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiadają prawu, zatem zasadnym stało się na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalenie odwołań.

Biorąc pod uwagę fakt połączenia spraw ze wszystkich trzech odwołań do wspólnego rozpoznania W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 98 k.p.c., w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć pełnomocnikowi odwołującego przez P.I.